

ЛІТАРАТУРА і МАСТАЦТВА

ОРГАН С'ЮЗА СОВЕЦКІХ ПІСЬМЕННІКАУ БЕЛАРУСІ, КІРАУНІЦТВА ПА СПРАВАХ МАСТАЦТВА ПРЫ СОВЕЦЕ МІНІСТРАУ БССР, МІНІСТЭРСТВА КІНЕМАТАГРАФІІ БССР і КАМІТЭТА ПА СПРАВАХ КУЛЬТУРНА-АСВЕТНЫХ УСТАНОУ ПРЫ СОВЕЦЕ МІНІСТРАУ БССР.

№ 1 (701)

Субота, 1 студзеня 1949 года.

Цана 50 кап.

Пад зарю сцягоў мы сягоння ў святочным уб,
Пасылаем ад сэрца табе, правадыр, прывітанне!
Родны Сталін! Ты—сонца, ты—мудрасць і слава.
Радзім.

Ты да шчасця вядзеш нас, настаўнік і бацька
любімы!

Прэзідыуму Вярхоўнага Савета Беларускай ССР Совету Міністраў Беларускай ССР Цэнтральнаму Камітэту КП(б) Беларусі

Цэнтральны Камітэт Усесаюзнай камуністычнай партыі (большэвікоў) і Совет Міністраў Саюза ССР у гэты трыццацігоддзя Беларускай ССР шлюць братняе прывітанне рабочым, калгаснікам, інтэлігенцыі, усім працоўным Беларускай Совецкай Соцыялістычнай Рэспублікі.

Пад кіраўніцтвам партыі Леніна — Сталіна, з шырокай падтрымкай рускага народа беларускі народ у вяртальнай барацьбе з нямецкімі і беланольскімі захопнікамі ў 1918—1920 гадах адстаяў сваю свабоду і незалежнасць, уварваўся ў шматвяковай гісторыі стварыў сваю дзяржаўнасць і пайшоў па шляху, які адкрыла перад усім народам нашай краіны Вялікая Кастрычніцкая сацыялістычная рэвалюцыя. У дружнай самі народнаму БССР за 30 год свайго існавання Беларусь з адстагай Украіны пераўтварылася ў перадавую сацыялістычную рэспубліку. Створаны цэнава і атрымалі вялікае развіццё энергетычная, нафтная, металапрацоўчая, машынабудаўнічая, хімічная прамысловасць рэспублікі. Калгасны лад пераўтварыў беларускую вёску, вытворчы адсталую ў мінулым сельскую гаспадарку перадавую, высокую хатнічаную гаспадарку, і стварыў умовы для культуры і заможнага жыцця калгаснага сельскай гаспадаркі. Пра развіццё культуры Совецкай Беларусі — у форме сацыялістычнага па зместу, маральна Беларусі аб узаўважаны дзяржаўнай Беларускай дзяржаве.

Айчынай вайны супроць нямецка-беларускі народ разам з усімі намі, па закліку большэвіцкай партыі, свабоду і незалежнасць сваёй савецкай партызанскай вайны, якая разгар-

нула на часова захопленай ворагам беларускай зямлі, з'явілася сур'ёзным укладам у агульную справу разгрому падчыткаў нямецка-фашысцкіх разбойнікаў.

Пасля вызвалення гераічнай Совецкай Арміяй беларускіх земляў, разароных і спустошаных ворагам, рабочыя, сяляне, інтэлігенцыя рэспублікі, пераадолаваючы цяжкасці, паспяхова залечваюць раны, нанесеныя акупантамі. Штоўным ходам ідуць аднаўленчыя работы ў гарадах і сёлах, навава ўведзены ў эксплуатацыю многія электрастанцыі, фабрыкі і заводы, ствараюцца новыя галіны прамысловасці, уступаюць у строй пераключаныя прадпрыемствы сацыялістычнай індустрыі — трактарны, аўтамабільны і іншыя заводы. Сур'ёзныя поспехы дасягліся ва ўдзеле сельскай гаспадаркі працоўнікі калгаснай вёскі. У Беларусі шырока разгарнулася культурнае будаўніцтва, створана Беларуска Акадэмія навук, расце сетка школ, вышэйшых навучальных устаноў і навукова-даследчых устаноў, тэатраў, клубоў, кіно.

Патрыятызм працоўных Беларусі, іх высокая палітычная свядомасць знаходзіць сваё выдзяленне ў сацыялістычным спаворніцтве, якое ахапіла шырокія пласты рабочых, калгаснікаў, інтэлігенцыі і якое пакарава на дзяржаўнае выкананне паславаўнага пяцігадовага плана.

Цэнтральны Камітэт Усесаюзнай камуністычнай партыі (большэвікоў) і Совет Міністраў ССР вяртае ўшэнёны ў тым, што беларускі народ пад кіраўніцтвам вялікай партыі Леніна—Сталіна і надалей будзе нястомна змагацца за далейшы росквіт гаспадаркі і культуры Беларускай ССР, за ўмацаванне магутнасці Саюза Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік.

СОВЕТ МИНИСТРОВ СОЮЗА СОВЕТСКИХ
СОЦИАЛИСТИЧЕСКИХ РЕСПУБЛИК

ЦЕНТРАЛЬНЫЙ КОМИТЕТ УСЕОЮЗНОЙ
КОМУНИСТИЧЕСКОЙ ПАРТИИ (БОЛЬШЕВИКОВ)

Прэзідыуму Вярхоўнага Савета Беларускай Совецкай Соцыялістычнай Рэспублікі

Вярхоўнага Савета Саюза Совецкіх Рэспублік і інтэлігенцыі Беларускай ССР з аднаўленнем Беларускай Соцыялістычнай Рэспублікі. У гэты год пад кіраўніцтвам партыі Леніна — Сталіна, з шырокай падтрымкай рускага народа беларускі народ у вяртальнай барацьбе з нямецкімі і беланольскімі захопнікамі ў 1918—1920 гадах адстаяў сваю свабоду і незалежнасць, уварваўся ў шматвяковай гісторыі стварыў сваю дзяржаўнасць і пайшоў па шляху, які адкрыла перад усім народам нашай краіны Вялікая Кастрычніцкая сацыялістычная рэвалюцыя. У дружнай самі народнаму БССР за 30 год свайго існавання Беларусь з адстагай Украіны пераўтварылася ў перадавую сацыялістычную рэспубліку. Створаны цэнава і атрымалі вялікае развіццё энергетычная, нафтная, металапрацоўчая, машынабудаўнічая, хімічная прамысловасць рэспублікі. Калгасны лад пераўтварыў беларускую вёску, вытворчы адсталую ў мінулым сельскую гаспадарку перадавую, высокую хатнічаную гаспадарку, і стварыў умовы для культуры і заможнага жыцця калгаснага сельскай гаспадаркі. Пра развіцё культуры Совецкай Беларусі — у форме сацыялістычнага па зместу, маральна Беларусі аб узаўважаны дзяржаўнай Беларускай дзяржаве.

1913 годам у 23 разы, магутнасць электрастанцый вырасла больш, чым у 100 разоў. Сельская гаспадарка Беларусі з дробнай і раздробленай была ператворана ў буйную калгасную і саўгасную сельскую гаспадарку. Калгасны і саўгасны Беларусі былі забеспечаны перадавай сельскагаспадарчай тэхнікай, на іх палях працавалі тысячы трактараў і іншых сельскагаспадарчых машын. У рэспубліцы былі разгорнуты вялікія меліярацыйныя работы. На падставе хуткага росту прамысловасці і калгаснага росту павысіўся матэрыяльны дабрабыт працоўных Беларусі. Пры савецкай уладзе беларускі народ дасягнуў сапраўднага росквіту сваёй нацыянальнай культуры і мастацтва. Шырока сетка школ, вышэйшых навучальных устаноў, навукова-даследчых інстытутаў, створаны пры савецкай уладзе, забеспечылі значны рост кадраў нацыянальнай інтэлігенцыі. У Беларускай ССР створана Акадэмія навук. Ажыццявілася адвечная мара Беларускага народа аб узаўважаны ўсіх беларускіх

зямель у адзінай Беларускай савецкай дзяржаве. У гады Вялікай Айчынай вайны беларускі народ выказаў высокі патрыятызм і гарачую адданасць сваёй сацыялістычнай Радзіме. Па закліку партыі большэвікоў і вялікага Сталіна ўвесь беларускі народ узяўся на абарону сваёй Радзімы і разам з усімі народамі Савецкага Саюза мужна абараняў сваю частку свабоды і незалежнасць. Звыш 300 тысяч сям'яў і дзяцей беларускага народа змагаліся ў партызанскіх атрадах, запісаны слаўныя старонкі ў гісторыі Вялікай Айчынай вайны. Нямецка-фашысцкія захопнікі не спыніліся ні перад якімі жорсткасцямі, каб адламаць волю беларускага народа да супраціўлення. Велічынны разбурэнні былі ўчынены народнай гаспадарцы рэспублікі, яе культурным каштоўнасцям. Было знішчана большасць прамысловых прадпрыемстваў, у сельскіх раёнах спалены звыш мільёна будынкаў, у гарадах і сёлах пакінута без прытуку да трох мільёнаў чалавек. Пасля пераможнага завяршэння Вялікай

Прыбыццё ў Мінск Старшыні Прэзідыума Вярхоўнага Савета Саюза ССР Нікалая Міхайлавіча ШВЕРНІКА

Утара, 31 снежня, у Мінск для ўдзелу ў святкаванні 30-годдзя Беларускай Савецкай Соцыялістычнай Рэспублікі прыбыў Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета Саюза ССР Нікалай Міхайлавіч Швернік.

На вакзале Нікалай Міхайлавіч Швернік сустракае сакратара Цэнтральнага Камітэта КП(б) Беларусі тав. Н. І. Гусараў, Старшыню Савета Міністраў Беларускай ССР тав. А. Е. Кляшчова, Старшыню Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР тав. В. І. Казлоў, кіраўнікі дэлегацыі братніх савецкіх рэспублік, якія прыбылі на святкаванні 30-годдзя БССР, Міністра Дзяржаўнай бяспекі тав. Л. Ф. Панча, камандуючы войскам БВА тав. С. Г. Трафіменка, сакратары ЦК КП(б) Беларусі тав. С. Л. Ігнашэў, І. П. Тур, М. Т. Гаўчук, М. В. Зімін, намеснікі старшыні Савета Міністраў ГССР тав. К. В. К'яшэў, А. І. Зотаў, І. Л. Чоппы, Г. С. Лахтаў, тав. П. З. Калінін і іншыя.

Пры сустрэчы была выстраена ганаровая варта.

З'ядзенне на прымакзальнай плошчы вярхоўнага саратніка Вялікага Сталіна, Нікалая Міхайлавіча Шверніка сустракаецца ўрушанай аваніяй. З краю ў край нясецца дружнае «ура». Раздзялючы воклічы: «Няхай жыве наш дарогі бацька, друг і настаўнік, наш родны таварыш Сталін!», «Слава нашай любімай сацыялістычнай Радзіме!», «Прывітанне нашаму дарогаму гасцю, Нікалаю Міхайлавічу Шверніку!».

Сакратар Мінскага Абкома і гаркома КП(б) Беларусі тав. Чарнышоў адрывае мітынг у часць тав. Шверніка. Раздзялючы воклічы: «Няхай жыве верны саратнік

вялікага Сталіна таварыш Швернік!», «Няхай жыве таварыш Сталін!», «Вялікаму Сталіну—слава!».

— Ад імя гарадской партыйнай арганізацыі і ўсіх працоўных сталіны Савецкай Беларусі, — гаворыць тав. Чарнышоў, — дазваляе перадаць вам, дарогі Нікалай Міхайлавіч, наша гарачае сэрцавае прывітанне. (Бурныя апладысменты).

Мы ад усёй душы дзякуем вам, Нікалай Міхайлавіч, за аказаную нам частку і увагу, наш прыезд сведчыць аб выстому кааляцыя і увазе Саюзага Урада, партыі большэвікоў, вялікага правадыра таварыша Сталіна да Беларускага народа.

Працоўныя Савецкай Беларусі ведаюць і ніколі не забудуць, што арганізатар Беларускай Савецкай дзяржавы геніяльнага правадыра народаў Ленін і Сталін вывелі Беларускі народ на светлы шлях сацыялістычнага жыцця, патхнілі яго на гераічную працу і барацьбу за паводу коммунизма.

Вялікая дапамога і ўвага з боку партыі і Урада, асабіста таварыша Сталіна на гэтым годзе Беларускай інтэлігенцыя горада Мінска, як і ўсіх працоўных рэспублікі, на новы працоўны падзвіг. Працоўныя горада Мінска прыкладаюць усе сілы для таго, каб зрабіць сталіну рэспублікі адным з буйнейшых прамысловых і культурных цэнтраў краіны.

Даўно, Нікалай Міхайлавіч, яшчэ раз падзякаваць Вас за аказаную нам частку і падтрымку Ваг перадачы Вярхоўнаму Савету ССР, Совету Міністраў Саюза ССР, Цэнтральнаму Камітэту ВКП(б) і асабіста таварышу Сталіну наша палымнае большэвіцкае прывітанне і завершыць іх, што працоўныя горада Мінска з годарым выкананнем свай абавязак у барацьбе за дзяржаўнае выкананне паславаўнага сталінскага пяцігодкі, за далейшае ўмацаванне магутнасці нашай Радзімы.

З прывітаннем словам ад імя працоўных сталіны Савецкай Беларусі выступіў вядомы стыханавец будаўніцтва трактарнага заводу тав. Варасаў. Яго ўсхваляваная прамова прасякнута пачуццём глыбокай удзячнасці правадыру народаў Іосіфу Вісарыянавічу Сталіну за бацькускія клопаты аб Беларускай народзе.

Слова прадстаўляецца Нікалаю Міхайлавічу Шверніку. Прысутныя бурнымі апладысмі сустракаюць вяртага саратніка Вялікага Сталіна.

— Таварышы! — гаворыць Нікалай Міхайлавіч Швернік, — дазваляе мне ад імя Прэзідыума Вярхоўнага Савета ССР, Савецкага Урада і Цэнтральнага Камітэта Усесаюзнай Камуністычнай партыі большэвікоў перадаць вам прывітанне і рашчаванні з надыходзячай 30 гадавінай утварэння Беларускай Савецкай Соцыялістычнай Рэспублікі (бурныя апладысменты). Савецкая Беларусь сустракае 30 гадавіну п'яцідзесяцігоддзя слаўных перамог рабочых, калгаснікаў і інтэлігенцыі, атрыманых у 1948 годзе.

Праз некалькі гаўдін на змену 1948 года прыходзіць новы 1949 год. Вішную нас, таварышы, з надыходзячым Новым год (апладысменты). Жадаю Беларускаму народу поспехаў у выкананні задач, пастаўленых партыяй Леніна—Сталіна, Савецкім Урадам і савецкай дзяржавай, развіцця прамысловасці, сельскай гаспадаркі, развіцця навукі і культуры і павышэння дабрабыту працоўных.

Няхай жыве беларускі народ! Няхай жывуць роб чым, служыць, інтэлігенцыя сталіны Беларускай Савецкай Соцыялістычнай Рэспублікі! (Апладысменты).

Няхай жыве наш правадыр і наша арганізатар нашых перамог таварыш Сталін! (Бурныя апладысменты). «Слава таварышу Сталіну!».

З новай сілай унікае аванія. З усёй душой пачуццём раздзялючы воклічы: «Няхай жыве верны саратнік таварыш Сталін!» — «Няхай жыве таварыш Швернік!».

«Няхай жыве таварыш Сталін!».

Вялікае пачуццё ўрачыства гукі Савецкага Саюза.

ПРЕЗДИУМ ВЕРХОУНАГО СОВЕТА С. СОЦИАЛИСТИЧЕСКИХ РЕСП.

(БРАТА).

ІЙ ПЕСНЯ АБ ШЧАСЦІ ГУЧЫЦЬ НАД ПРАСТАРАМ У НАШ УРАЧЫСТЫ І РАДАСНЫ ДЗЕНЬ,

ЗАЛАТЫ ВЕК

Жыватворчая сіла

Калі мы азіраемся на вялікі і слаўны шлях, пройдзены беларускім народам пад сцягам партыі Леніна—Сталіна, душа мімавольна паліўніцца глыбокай годасцю, аказаннем і ўрачыстасцю жыцця.

Пасцупі гэтага настолькі натуральна, наколькі натуральна дыхаць свежым паветрам. Яны народжаны ўсведамленнем велічы і магутнасці нашай савецкай Радзімы, усведамленнем гістарычных заваяў сацыялізма, перамогі якая стала магчымай толькі дзякуючы Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі.

Над яе жыватворнымі праменнямі наш народ, які на працягу многіх стагоддзяў не толькі меў нацыянальна-дзяржаўнай самастойнасці, але і права «чалавечам асабіста», перажыў сваё другое нараджэнне і здобываў сваю, савецкую дзяржаву. Творчэй дзяржавы з'яўляюцца Ленін і Сталін.

Ленінска-сталінскі геній вывёў беларускі народ на шырокае, вольнае прастору жыцця. Ён даў яму армію крылаў. І народ, падобна расквантаму Праметею, выніў свае незвычайны творчыя сілы і зрабіў гіганцкі крок наперад па шляху эканамічнага прагрэса і культурнага росквіту.

Здарулася става адной з перадавых індустрыяльна-калгасных рэспублік СССР, і народ яе, перабраўшы жыццё на новых сацыялістычных асновах, разам з тым і сам стаяў далёка не тым, якім ён быў некалькі дзесяці гаў назад.

І ўсё гэта—дзякуючы партыі Леніна—Сталіна, братняй дапамоце народаў Савецкага Саюза і, перш за ўсё, вялікага рускага народа.

У гэтым — зарува нашага далейшага пераможнага ўзыходу наперад, да камунізма.

За гады савецкай улады, пад мудрым кіраваннем большавіцкай партыі, мы здолелі вырашыць кожны сваёй беларускай савецкай інтэлігенцыі—засядаць з гучна і гэтай галіне велікіх дзяржаўных спраў, што да рэвалюцыйнага працэсу мас беларускага народа панаваў амаля адсуткованая непісьменнасць, родная мова афіцыйна была забароненая. Суворы сацыялісты і нацыянальны прыяцель супрадаваўся самым жорсткім і базілісцкім духоўным прыгнёчэннем народа.

Вялікая Кастрычніцкая сацыялістычная рэвалюцыя прынесла беларускуму народу цудоўнае разнаплановае ад усіх лапцудоў сацыялістычнага і нацыянальнага прыгнёчэння. Яна дала яму не толькі нацыянальна-дзяржаўную самастойнасць, але і стварыла ўсе неабходныя, самыя сур'ёзныя ўмовы для сапраўды масавага, сапраўды шырокага развіцця культуры, асветы і навукі. Усе ідэяльны і культурныя каштоўнасці стаўлі здымаць народных мас. «Раней увесч чалавечы розум, увесч яго геній зварыў толькі для таго, каб даць адным усе выгоды тэхнікі і культуры, а другім пазбавіць самага неабходнага—асветы і развіцця,—гаварыў вялікі Ленін у студзені 1918 года.—Цяпер-жа ўсе пуды тэхнікі, усе акавіцы культуры стануць агульнадаступным здабыткам, і цяпер ніколі чалавечы розум і геній не будуць пераважыць у срэды гвалту, у срэды эксплуатацыі. Мы гэта ведаем.—І ці-ж у імя гэтай вялікай гістарычнай задачы не варта працаваць, не варта аддць усіх сіл? І працоўныя выкамоць гэту гіганцкую гістарычную работу, бо ў іх закладзены дрэмлючыя вялікія сілы рэвалюцыі, адраджэння і аднаўлення».

Назвычайны шпаркі рост і развіццё гэтых сіл—красамоўнае сведчанне таго, якой жыватворнай глыбай з'явілася савецкая рэалізацыя для развіцця сапраўды народных

Якуб КОЛАС,
Народны паэт, віцэ-прэзідэнт
Акадэміі навук БССР

талантаў і дараванняў. Яна была той вясной, якая разбудзіла поўнаводныя і шырокія ракі народнай дзейнасці і рушыла свабодную бурнавую плынь наперад, да новых светлых дзён.

Цяжка перабольшыць тыя поспехі, якіх мы дамагліся пры савецкай уладзе.

Непазнавальна змянілася аблічча роднай Беларусі. Узаўважэнне аб Беларусі, як аб краі непраходных балот, пясчаных выспаў, краю ліснудой і забалоўнай, для нас ужо цалкам мінуўшчына, хоць гэта было ўсёго толькі тры дзесяці гадоў таму назад. Нізкія курныя хаты, з саломянымі стрэхамі, пакрытымі зялёным мохам, смольная лучына, лямпавае асвятленне, саха — усё, што гаварыла аб беднасці нашага народа, назавсёды адыйшло ў нібыт. Сённяшняе маладое наваенне, якое называецца ў прасторах сталінскіх школах, ведае аб гэтым толькі па кнігах. А было-ж, калі рэдка страчыліся пісьменны чалавек на вёсцы, калі магчыма было вучыцца ў школе на сваёй роднай мове і чытаць толькі марай, калі адзіным прадстаўніком інтэлігенцыі на некалькі вёсак з'яўляўся настаўнік. Увамайце толькі ва ўсе жыццёвыя змены, што адбыліся за апошнія дзесяцігоддзі на нашых вачах, і адразу ўважлі і адчуеце, як далёка рушылі мы наперад па светламу шляху да камунізма, якую вялікую ролю ў гэтым адыграла большавіцкая партыя і наша родная савецкая ўлада.

Знікла ўзалежненне аб Палессі, як аб самым цёмным кутку Беларусі. Электрычнае святло, слава лепшых хлебаробаў рэспублікі—азарылі сёння людзей савецкага Палесся. Чалавек цяпер узліў тут уладу над сабой прыроды. Ён ушарта пераважвае балотныя багны ва ўрадаўнай палі, вырошчвае на іх небывалыя для нашай зямлі ўраджай. Таму не дзіўна, што і першыя Героі Сацыялістычнай Працы з'явіліся тут, на Палессі, што тут, на былых балотах, яны атрымалі самыя высокія ў рэспубліцы ўраджай.

У новым святле і ў новай красе ўбачым мы Палесся пасля ажыццяўлення вялікага плана работ на асушцы Палескай нізіны. Пельга не захаліцца гэтай грандыёзнай праграмай. Яе ажыццяўленне дае нам дадаткова тысячы га новых пасевных плошчаў, новыя неабсяжныя дзугі, новыя багаты.

Да свайго слаўнага 30-годдзя Савецкая Беларусь прышла з вялікімі дасягненнямі. Іх дамогся наш народ пад кіраваннем большавіцкай партыі. Выраслі новыя галіны прамысловасці. У рэспубліцы будуюцца такія пераходныя заводы, як Мінскі трактарны, Мінскі аўтамабільны і шмат іншых заводаў. На беларускіх дарогах ужо можна сустраць грузавыя аўтамабілі з эмблемай зубра, вяселіцы з надпісам «Мінск». Хутка выедуць у палі і беларускія трактары. Беларускія новыя заводы вырастаюць не толькі ў сталіцы, але і ў іншых гарадах рэспублікі. Беларусь става індустрыяльнай краінай.

Назвычайны расквітнела нацыянальна на форме і сацыялістычна на зместу беларуская культура. Выраслі таленавітыя кадры савецкай інтэлігенцыі. Беларускія пісьменнікі, мастакі, кампазітары далі народу нямецка высокадзейных і глыбокіх на зместу твораў. Яны зрабілі зямлі ўклад у скарбніцу савецкай літаратуры і мастацтва. Нездарма імяні Я. Купала, К. Крапівы, П. Броўкі, А. Куляшова, М. Танка, Д. Александровіча, І. Ядановіча, Г. Галебана, В. Платонава, К. Саннікава, З. Азгура.

П. Малчанова, А. Ільіна, П. Сяргейчыка і многіх іншых дзейчых літаратуры і мастацтва карыстаюцца заслужанай папулярнасцю не толькі ў працоўных сваёй рэспублікі, але і далёка за яе межамі. Творы многіх нашых паэтаў і празаікаў перакладзены на рускую, украінскую, літоўскую, французскую і іншыя мовы братніх рэспублік. У выніку сувязі нашай літаратуры з літаратурамі іншых рэспублік шырылася і тэматыка твораў беларускіх пісьменнікаў. Работы нашых мастакоў і скульптараў многа раз экспаніраваліся на Усеагульных мастацкіх выстаўках. Беларускія тэатры неаднаразова выязжалі на гастролі ў гарады Савецкага Саюза. Паспех, які мелі нашы актывы ў рускага глядача, гаворыць, што тэатральнае мастацтва Беларусі замацавала значнага творчага росквіту. За гады савецкай улады выраста слаўная пляяда артыстаў—майстроў сцэны. Вобразы, створаныя імі, падобна застануцца ў памяці савецкіх глядачоў.

Нямецка добрых твораў далі народу беларускія мастакі, скульптары, кампазітары. Няма патрэбы ў гэтым невялікім артыкуле перапісваць усё найлепшае, створанае імі. Яна адно, што ва ўмовах савецкага ладу, калі наша краіна з рук вялікіх Леніна і Сталіна атрымала сваю дзяржаўнасць, вольны партыі большавікоў былі створаны ўсе магчымыя для небывалага развіцця культуры, былі прыняты ўсе захавы для вывядзення і росту беларускай савецкай інтэлігенцыі.

30-год—увогуле невялікі адразак часу. Але 30 год жыцця ў савецкіх умовах далі для развіцця народнай гаспадаркі нашай рэспублікі і яе культуры больш, чым многія папярэднія стагоддзі. 30 савецкіх год—залаты век Беларусі. За гэты час, на сутнасці, мы выкавалі і вырашылі сваю нацыянальную інтэлігенцыю: пісьменнікаў, мастакоў, кампазітараў, актываў, настаўнікаў, урачоў, работнікаў навукі. Калі да Вялікага Кастрычніка мы з беларускай інтэлігенцыі налічвалі дзесяткі, ці можа сотні людзей, дык цяпер іх сотні тысяч. Адных толькі настаўнікаў, якія працуюць у школах, налічваецца ў рэспубліцы звыш 55 тысяч.

Навука ў Беларусі атрымала сваё развіццё толькі ў нашы дні, калі былі адкрыты вышэйшыя навуцальныя ўстановы і была створана Акадэмія навук. Але і за гэты час навука ў рэспубліцы дасягнула нямецка поспеху. З развіццём навукі ў Беларусі звязаны імяні такіх вучоных, як Н. Грашчанкаў, М. Малінура, Н. Нікольскі, У. Пешаў, А. Пракапчук, І. Лупіновіч, П. Яромленка, П. Дарожкін, В. Янопаў, Т. Тодняў і інш.

Хутка развіццё сацыялістычнай прамысловасці і сельскай гаспадаркі паскорыла развіццё не толькі культуры і навукі, але і запатрабавала падрыхтоўкі вялікай арміі спецыялістаў: інжынераў, тэхнікаў, брыгадзіраў, аграномаў, работнікаў кіно і культуры-асветныя ўстаноў. Цяпер ужо кожная вёска, кожны калгас мае сваю сельскую інтэлігенцыю.

Савецкі лад, які даў велізарную магчымасць для росту народнай гаспадаркі, з'явіўся той жыватворнай сілай, якая рушыла гіганцкі крок наперад падрыхтоўку і выхаванне шматтысячнай арміі беларускай савецкай інтэлігенцыі.

Партыя большавікоў і асабіста таварыш Сталін нястомна клапаціліся аб стварэнні найлепшых умоў для работы інтэлігенцыі. Яны вучаць работнікаў літаратуры, мастацтва, навукі заўсёды быць на ўзроўні задач дні, аддана служыць народу і сваёй дзейнасцю дамагаюць хутчэйшага руху да яснаго камунізма.

Ніколі гісторыя не знала такога моцнае, братняе дружбы, як сталінская дружба паміж народамі Савецкага Саюза. Зразумела, што гэтая вялікая сіла знайшла сваё адлюстраванне ў мастацкай літаратуры.

Можна напісаць велізарную працу, калі дасядаць узаемны абмен вопытам, узаемае ўзабагачэнне літаратурнага народаў Савецкага Саюза. У дні нашай урачыстасці—30-годдзя БССР—мне хочацца закрануць гэтую тэму, каб падзякаваць нашым сябрам—паэтам і пісьменнікам братніх рэспублік за тую ўвагу, якую яны аддаюць беларускай савецкай літаратуры.

Беларускія паэты і пісьменнікі вучыліся ўземаць назаванне жыццё і майстарства ў вялікай рускай літаратуры. Янка Купала і Якуб Колас сваім ростам абавязаны Пушкіну, Даржанаву, Некрасаву, Крылову, Горькаму.

У свой час Максім Горкі заўважыў дараванне таленавітых беларускіх паэтаў Купала і Коласа і высока ацаніў іх творчасць.

Партыя Леніна—Сталіна, мудрая сталінская нацыянальная палітыка ўзвала культуру ўсіх народаў Савецкага Саюза на небывалую вышыню. У гады Савецкай улады пачаўся шырокі абмен здабыткамі паміж літаратурамі братніх рэспублік. Вялікая руская мова — гэта багацце, якое ў адзін і той-жа час шчодро адарае ўвесь шматнацыянальны Савецкі Саюз. Быць перакладзеным на рускую мову — гэта значыць быць прычытаным вялікае большасцю чытачоў СССР.

Вось чаму беларуская савецкая літаратура велікі ўдзячна рускім паэтам і пісьменнікам за іх увагу да яе, за данасенне яе мастацкага слова да шырокага чытача. Сярод перакладчыкаў з беларускай мовы мы бачым імяні М. Горькага, В. Брусава, Э. Багырацкага, М. Ісакоўскага, А. Твардоўскага, А. Суркова, А. Пракопава, М. Святлова, І. Сяльвінскага, В. Раждзевенскага, М. Галоднага, Д. Осіна і іншых.

У сваю чаргу, беларускія паэты і шмат

Пятрусь БРОўКА,
Галоўны сакратар Саюза савецкіх
пісьменнікаў БССР

твораў рускіх паэтаў пераклалі на беларускую мову.

Здавін вядома дружба беларускіх і украінскіх пісьменнікаў. Тут мы можам прыгадаць Янку Купала, Паўла Тычыну, Якуба Коласа, Максіма Рыльскага, Пятра Глебу, Уладзіміра Сасюра, Максіма Танка, Аркадыя Куляшова, Андрэя Малышка, Шымона Панчанку, Леаніда Перамайскага і шмат іншых. Вядомы і ўзаемны пераклад з аднае мовы на другую. Але справа не толькі ў перакладах, справа ў тым, што жыццё кожнае з рэспублік хвалюе кожнага паэта; да якой-бы нацыянальнасці ён ні належаў. Успомнім, з якой любоўю гаворыць народны паэт Янка Купала аб Савецкай Украіне:

Украіна! Табе вораг
Ніякі не страшан,
Сяля твой роўны паміж роўных
У Саюз нашым.
Ты будзеш сабе гімне
Над сцягам чырвоным,
Як рэспублікі ўсе нашы
З поспехам цудоўным.
Хто-ж памкнута табе адраджыць,
Зноў пачаць маглі,—
У Дняпры сваім патапіш
Варожыя сілы.
І як-бы ў адказ, прыгадаюцца вядомыя словы Уладзіміра Сасюра:

Білорусь, ты мая Білорусь,
Сінькоя сестра Украіны.
Многа твораў пераклалі украінскія паэты з беларускай мовы. Антэлогія беларускай паэзіі з'явілася пасуваваннем іх вялікай работы. Мы, у сваю чаргу, бярэмся актывна перакладаць з украінскага.
З далейшых казахскіх станаў за многа тысяч верст пасылаў сваё прывітанне муд-

ры акцы Джамбуз сваіму другу, народнаму песняру Беларусі.

Сталінская дружба народаў узаемае ўзабагачае сацыялістычную культуру, спрыяе таму, што пісьменнікі аднаго народа створаюць высокамастацкія творы аб жыцці і працы другога народа. Так, беларускі пісьменнік Эдуард Самуйленак напісаў раман аб савецкай Грузіі — «Будучыня» які карыстаецца вялікае пашановай грузінскага чытача і выданы на рускай мове. Грузінскі пісьменнік Канстанцін Лордзіпанідзе напісаў кнігу алавяданні і навае аб беларускіх калгасках. Яны добра вядомы беларускуму чытачу.

Эдзі Агніцвер пераклала вядомую паэму Леаніда «Сталін». Грузінскія паэты перакладаюць на сваю мову творы беларускіх паэтаў.

Можна было-б многа прывесці прыкладаў узаемных перакладаў, але мне хочацца яшчэ адзначыць тое, што дружба творчая пераада і ў дружбу асабістую, што велікі радзе нас.

У Кіеве, на другім з'ездзе пісьменнікаў Савецкай Украіны, я і Аркадыя Куляшоў сустракаліся з вядомым узбекскім паэтам Гафарам Гулямам. Першым ягоным словам пасля прывітання было: як жыве Якуб Колас, як яго здарова?

Справа ў тым, што Якуб Колас доўга жыў у часе вайны ў Ташкенце і там пачаў перадаць з паэтам.

Узаемны пераклады, узаемная дружба братніх літаратур узрастаюць з кожным днём. Вершы Калачынскага, Кірэцкі, Валодзіна аб Грузіі, Тадыкітане, напісаны ў апошнія часы, сведчаць аб тым, што маладая наша паэзія ўзнімае на новую ступень вялікую тэму — тэму дружбы народаў.

Мне хочацца скончыць сваё выказанне словамі Кастуса Кірэцкі:

...Бо мы не адно Беларусі,
а ўсе Радзімы сны.

Да светлых вяршынь камунізма

Пісьменнікі Савецкай Украіны сардэчна вітаюць сваіх дарагіх братоў — беларускіх пісьменнікаў з вялікімі святамі—трыццацігады адданыя для заснавання Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі. Дзякуючы мудрай нацыянальнай палітыцы партыі Леніна—Сталіна народ Беларусі ў дружнай сім'і народаў Савецкага Саюза, на чале са старэйшымі братамі—рускім народам, атрымаў усё магчымае для творчага развіцця, абудоваў сваю вольную сацыялістычную дзяржаву і пераможна крочыць да светлых вяршынь камунізма.

Пад сонцам Сталінскай Канстытуцыі расквітнела нацыянальная культура таленавітага беларускага народа. Мы захвалены выдатнымі творами беларускіх паэтаў, празаікаў і драматургаў, творами, якія

ўважлі ў скарбніцу духоўных здабыткаў народаў нашай вялікай банькаўшчыны. Як урачы на палях бітваў супроць непаўсёнага ворагаў чалавечтва — нямецкіх фашыстаў і іх паслугачоў, так і сёння на фронце мірнага будаўніцтва нашы народы ідуць поспех, як браты і саратнікі, аб'яднаны агульнай любоўю да большавіцкай партыі, да вялікага Сталіна. Разам з вамі святкуючы трыццацігоддзе Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі, мы ад усіх душы жадаем вам далейшых поспехаў у вашай плённай працы на карысць савецкай банькаўшчыны.

Аляксандр НАРНЯЯЧУН, Паўла ТЫЧЫНА, Мікола БАЖАН, Любоў ДЗМІТЭРНА, Сямён СКЛЯЭННА, Андрэй МАЛЫШКА, Аляксандр ГАНЧАР, Юрый СМОЛІЧ, Мікола ШАМОТА.

Пімен ПАНЧАНКА БЕЛАРУСІ

Мне здаецца, з першым промнем сонечным

Я цябе пазнаў і палюбіў
Гэтай маладой, прыгожай, сённяшняй
У разліве неабыходных ніў;

З пушчамі, з бірозавымі трантамі,
З гулам самалётаў над зямлёй,
З працамі песняў думных трактараў,
З яснай электрычнай зарой.

Ты ўздываеш сёння, урачыстая,
Нібы трыццаці сонцаў, трыццаці год,—
Мужная душой і сэрцам чыстая,
Вызнаўшая тысячы нягод:

Білі куляй, спанушалі хутарам,
Пальнёвай гугалі мажой,
Папражалі бомбай і агрутаю,
Раз'ядалі зрадніцкай ірмой.

Песняры праданія гнусавілі,
Стан твой прыбралі ў вясількі...
Ты-ж адважна з нараджэння самага
У будучыню ступала вянкі.

Маладыя сілы ты патрэба
У гады, калі вайна гула,
Нібы ліцею, гільзамі патроннымі
Уся ты зацпушана была.

У смиротных бітвах не схілілася
Ты—Радзі верная сестра,
Бо тваё судадна сэрца білася
З сэрцам дарагім прывадыра.

І сягоння, ў сялі апавіта,
Ты ў нлбачнай славе і красе,
Гордай, баявой і працавітае,
Ганарыцца мы табой усе.

Ты ідзеш шляхамі небывалымі,
І ўжо блізка той маданы год —
Ты сустранеш пад сцягамі алымі
Камунізма светлага прыход.

ВЯЛІКАЕ ПАЧУЦЦЕ

К. САЎЧІКАЎ,
заслужаны артыст рэспублікі, лаўрэат Сталінскай праміі

У светлыя дні свята беларускага народа асабліва ярка праявілася вялікае пачуццё працоўных — пачуццё савецкага патрыятызма. Адапай і свяшчэннай любоўю людзей савецкай народнае Радзімы, і тэатральнае мастацтва Беларусі не мала зрабіла для выхавання і ўмацавання гэтых пачуццяў у сэрцы народа.

У першую чаргу народ наш выхоўваўся на лепшых узорах усёго савецкага тэатральнага мастацтва. Пастаноўкі спектакляў «Броненціцы 14—69» В. Іванова, «Разлом» Б. Лаўрэнава, «Мяцэж» Д. Фурманова, С. Паліванова «Любоў Яравая» К. Трэніна, «Першая конная» В. Вішнеўскага і цэлага раду іншых стварылі эпоху натрыятычных савецкіх спектакляў на беларускай сцэне.

Гэты перыяд зрабіў выключны жыватворчы ўклад на далейшы лёс беларускай савецкай драматургіі.

Дня савецкага патрыятызма става натрыятычнай у п'есах нашых драматургаў. Яна асабліва моцна загучала ў п'есах, якія паказвалі барацьбу беларускага народа за ўстаўленне і ўмацаванне савецкай улады ў Беларусі, і барацьбу за ўмацаванне беларускай савецкай дзяржаўнасці.

Перыяд ідэйнага ўздыму нашага тэатральнага мастацтва звязаны імяні з такімі п'есамі, як «Вайна» і «У пушчах Палесся» Я. Коласа, «Партызаны» К. Крапівы, «Над Бірозавой-ракой» П. Глебік, опера «Міхась Падгорны» (аібрэта П. Броўкі) «Служант Дроб» Э. Самуйленка і інш.

На гэтых п'есах беларускія тэатры стварылі ідэйна-насычаных, хвалюючых спектакляў, якія высока ўважалі тэму адданы

Пхай жыве сталінская дружба народаў Савецкага Саюза!

Пхай жыве слаўны беларускі народ!
Пхай жыве і славіцца беларуская савецкая літаратура!

Пхай жыве ўрад Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі!

Пхай жыве Усеагульная Камуністычная партыя (большавікоў) і яе баявыя атрады—большавікі Беларусі!

Пхай жыве наш банька і патрыятычныя геніялы правадзіць і друг народаў—Ю. Вісар'янавіч Сталін!

Пхай жыве сталінская дружба народаў Савецкага Саюза!

Пхай жыве слаўны беларускі народ!

Пхай жыве і славіцца беларуская савецкая літаратура!

Пхай жыве ўрад Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі!

Пхай жыве Усеагульная Камуністычная партыя (большавікоў) і яе баявыя атрады—большавікі Беларусі!

Пхай жыве наш банька і патрыятычныя геніялы правадзіць і друг народаў—Ю. Вісар'янавіч Сталін!

Пхай жыве сталінская дружба народаў Савецкага Саюза!

Пхай жыве слаўны беларускі народ!

Пхай жыве і славіцца беларуская савецкая літаратура!

Пхай жыве ўрад Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі!

Пхай жыве Усеагульная Камуністычная партыя (большавікоў) і яе баявыя атрады—большавікі Беларусі!

Пхай жыве наш банька і патрыятычныя геніялы правадзіць і друг народаў—Ю. Вісар'янавіч Сталін!

Пхай жыве сталінская дружба народаў Савецкага Саюза!

Пхай жыве слаўны беларускі народ!

Пхай жыве і славіцца беларуская савецкая літаратура!

Пхай жыве ўрад Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі!

Пхай жыве Усеагульная Камуністычная партыя (большавікоў) і яе баявыя атрады—большавікі Беларусі!

Пхай жыве наш банька і патрыятычныя геніялы правадзіць і друг народаў—Ю. Вісар'янавіч Сталін!

Аб'яднаны хор узольніаў Рэспублікі ўстаўленай самадзейнасці працоўных рэзерваў.

НАМ ШЛЯХ АСВЯТЛЯЮЦЬ КРЭМЛЁЎСКІЯ ЗОРЫ, І СТАЛІН ДА СЛАВЫ НАРОД НАШ ВЯДЗЕ.

НА ВАРЦЕ МІРУ

Сёння наш народ святкуе 30-годдзе з дня ўтварэння Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі.

Упершыню за ўсю шматвяковую гісторыю беларускі народ тры дзесяцігоддзі таму назад атрымаў дзяржаўную незалежнасць. Утварэнне Беларускай дзяржавы — вынік Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі, мудрае рашэнне партыі большасці дзяржаўнага і культурнага будаўніцтва. Наўсёй залаты век у гісторыі шматнаконтнай Беларусі.

Дзякуючы нястомным клопатам і данахам з боку ЦК ВКП(б), саюзага ўрада і асабіста таварыша Сталіна, Беларусь за гады савецкай улады дамаглася вялікіх поспехаў на ўсіх участках сацыялістычнага будаўніцтва. Хуткімі тэмпамі за часы даваенных пяцігодкаў развівалася прамысловасць нашай рэспублікі. Была пабудавана і абзясечана перадавой тэхнікай 1.700 новых прадпрыемстваў. У рэспубліцы ўзніклі такія галіны прамысловасці, як станкабудаўніцтва, тэкстыльнае, дравапрацоўчае, сельскага машынабудаўніцтва.

Напярэдняй Вялікай Айчыннай вайны Беларусь была адной з перадавых рэспублік Савецкага Саюза. Выпрацоўвае электраэнергію ў параўнанні з дзяржаўнымі часам павялічылася ў 120 разоў. Адна толькі БелДРЭС імя Сталіна выпрацоўвала электраэнергію ў 30 разоў больш чым усе электрастанцыі, якія знаходзіліся на тэрыторыі Беларусі да рэвалюцыі. Прадукцыя металапрацоўчай прамысловасці вырасла ў 58 разоў, хімічная — у 41 раз, торфадобыча — у 226 разоў. Індустрыяльнае аблічча рэспублікі пачалі ўжо вызначаць заводы, якія выпрацоўваюць складаныя станкі, сельскагаспадарчыя машыны, цемент.

Усім ператварылася сельская гаспадарка. Калектывізацыя пазбавіла сялян ад беднасці і галечы, вывела іх на шлях радаснага і замочнага жыцця. Да вайны ў рэспубліцы налічвалася 10 тысяч калгасоў. Штогод навічаліся ўраджайнасць, пачыраліся масёвыя плошчы.

У 1941 годзе па ініцыятыве таварыша Сталіна саюзны ўрад прыняў настанову аб асушэнні ў бліжэйшыя 15 год у Беларусі 4 мільянаў гектараў баюта. Да вайны гэтая работа мела шырокі размах — было асушана звыш 270 тысяч гектараў. На асушаных землях калгаснікі збіралі багаты ўраджай.

У сельскай гаспадарцы знайшла шырокае прымяненне перадавая тэхніка. На палю рэспублікі перад вайной працавала ўжо 10 тысяч трактараў, 1500 камбайнаў і шмат іншых сельскагаспадарчых машын.

Іх вядома, Беларусь у мінулым была краінай амаль суцэльнай неписьменнасці. За гады савецкай улады ў гарадах і сельскай рэспубліцы з'явілася густая сетка школ і іншых навуковых устаноў. БССР адной з першых ліквідавала ў 1931 годзе неписьменнасць. У рэспубліцы былі створаны: свая Акадэмія навук, Дзяржаўны ўніверсітэт, дзясяткі іншых вышэйшых навуковых устаноў, дзясяткі музеяў, тэатраў, сотні клубоў, бібліятэк, тысячы хатчытальняў.

З гучнага беларускага народа вышла шмат акадэмікаў, прафесараў, пісьменнікаў, калгасоў, артыстаў, інжынераў. Мы маем тысячы прыкладаў, якія сведчаць аб вялікім росце культуры не толькі ў гэтай вёсцы, якая налічвае 270 дамоў, вышла 70 настаўнікаў, 80 інжынераў, 17 урачоў, 23 лётчыкі і некалькі дзясяткаў іншых спецыялістаў. Дзе, у якой другой краіне людзям з народа дадзены такія магчымасці для ўсёбаковай адукацыі, для авасоданнага навукаў і культуры, як у нашай краіне!

У 1939 годзе адбылася выключна народная гістарычная падзея — беларускі народ быў уключаны ў адзінай Беларускай сацыялістычнай дзяржаве. Працоўныя заходніх абласцей рэспублікі, якія доўгія гады знаходзіліся пад ярмом польскіх панцоў, першыя сталі саўпартызанамі грамадзянскай Савецкага Саюза. Быў павядадзены, ошчыне, калінец пераважліваму падзелу аднай Беларусі на дзве часткі. Мара па-

К. КІСЯЛЁЎ,
Намеснік старшыні Савета Міністраў
БССР, Міністр Замежных Спраў БССР

рода — жыць у адзінай сям'і — здзейснілася пры дапамозе Савецкай Арміі, якая выступіла ў абарону нацыянальных інтарэсаў беларусаў.

Але мірная праца была спынена вераломным нападом гітлераўскай Германіі на Савецкі Саюз. Беларусь адной з першых рэспублік давялося прышчы на сцюе удар нямецкай ваеннай машыны. Тэрыторыя нашай рэспублікі стала арэной самых жорсткіх і крыўдлівых гвалтаў. Славянскія варыялы сцюе войскі Савецкай Арміі, якія аваранілі беларускую зямлю. Мужна змагалася беларускі народ супроць нямецкай захопнасці. Цемцы ў час акупацыі думалі масавымі заборамі, сілай змацаваць вольналюбны дух нашага народа. Іны увялі на тэрыторыі рэспублікі рэжым крывавага тэрора. Сотні тысяч мірных грамадзян былі расстраляны, павешаны, замучаны, спалены. 400 тысяч чалавек былі вывезены ў фашысцкую Германію на катаргу. Але змаганне да свабоды і незалежнасці фашысцкім вырвадкам не удалося. Беларусь не скарылася. На заклік таварыша Сталіна народ узяўся на сваячэнную партызанскую барацьбу супроць ворага. 300 тысяч народных месцінаў-партызан днём і ноччу вылі барацьбу з нямецкімі захопнікамі, аваранілі сваю Радзіму. За перыяд Вялікай Айчыннай вайны беларускія партызаны вывелі са строю больш 1.200 тысяч нямецкіх саадат і афісараў, падарвалі 17.210 чыгуначных ашалонаў, 29.785 варажых аўтамашынаў, знішчылі звыш 13 тысяч мастоў. Больш паловы тэрыторыі рэспублікі кантралявалі партызаны. Вораг не мог саішоўна карыстацца ніводнай дарогай для падозы войск, боепрыпасаў, перагрупоўкі сіл.

Актыўны ўдзел беларускага народа ў вайне супроць гітлераўскай Германіі наставіў нашу рэспубліку ў рад перадавых барацьбоў за мір і дэмакратыю. Гэта была настолькі вядома, што не маглі прысціць незалежнасць. І Беларусь разам з Украінай была запрошана ў 1945 годзе на канферэнцыю ў Сан-Францыска ў якасці члена будучай Міжнароднай Арганізацыі Аб'яднаных Нацый.

Беларусь займае тэрыторыю значна большую, чым многія еўрапейскія дзяржавы, такія як Швецыя, Данія, Бельгія, Галандыя, Швейцарыя. Беларускі народ прынес у імя перамогі цэлыя ахвяры. Таму ён так жыццёва зацікаўлены ў хутэйшым выкараненні фашызма, ва ўстаўленні сіл дэмакратыі і ва ўстаўленні трываллага міру і басякі.

Беларуская дэлегацыя прыняла актыўны ўдзел у рабоце канферэнцыі ў Сан-Францыска. Кіруючыся ленынска-сталінскім прыныпам знешняй палітыкі, яна разам з дэлегацыямі Савецкага Саюза і Украіны насядоўна авараняла дэмакратычны характар стваральнай арганізацыі. Працоўны ў камітэтах і камісіях, дэлегаты Беларускай ССР з асаблівай сілай падкрэслівалі велізарнае значэнне для справы міру і басякі прынып аднагалосся. Са стварэннем арганізацыі Аб'яднаных Нацый Беларусь прымае дзейны ўдзел у рабоце акадэмічнага і сацыяльнага савета.

У сваёй барацьбе за мір нашы дэлегаты кіруюцца ўказанымі вялікага Сталіна, што задача заключасца не толькі ў тым, каб выйграць вайну, але і ў тым, каб зрабіць немагчымым узнікненне новай агрэсіі і новай вайны.

Авараняючы справу міру і басякі, беларуская дэлегацыя прапавала першай сесіі Генеральнай Асамблеі ў 1946 годзе разгледзець прапанову аб выдчы і накарэнні вясных злучнасцяў. Гэтая прапанова была прынята Асамблеяй і расцэнена дэмакратычнай грамадскай думкай, як буйны ўклад у пабудову пасляваеннага міру. Аваранічы суверэныны правы дзяржаў і імкнучыся да ўстаўлення добрасусесні адносін паміж імі, беларуская дэлегацыя актыўна падтрымлівала прапанову дэлегацыі ССР на вываду войск саюзных дзяржаў з Германіі, Інданезіі, а таксама з тых краін, народы якіх герачна змагаліся за сваю незалежнасць.

На гэтай-жа сесіі беларуская дэлегацыя

ўпарта авараняла прапанову Савецкага Саюза аб усеагульным скарачэнні ўзбраення і аб зааороне атамнай зброі. Не глядзячы на супрацоўленне аргэўных элементаў, гэтая прапанова была прынята.

На Парыжскай мірнай канферэнцыі наша дэлегацыя падтрымлівала ліню, разлічаную на заключэнне справядлівага дэмакратычнага міру з Італіяй, Румыніяй, Венгрыяй, Балгарыяй і Фінляндыяй. Іна настывала на тым, каб заключаны дагаворы адпавядалі інтарэсам народаў, каа іны адпавядалі прыныпам дэмакратыі і духу супрацоўніцтва паміж дзяржавамі на падставе прызнання іх суверэных праў.

У лютым 1947 года, на нарадзе намеснікаў Міністраў замежных спраў у Лондане, дэлегацыя Беларусі змагалася за тое, каа Германія была раззброена і дэлітарызавана, каб былі ажыццёўлены дэмакратычныя пераўтварэнні як у эканамічным, так і ў сацыяльна-палітычным жыцці гэтай краіны. У заяве падрабозна абгрунтавалася адказнасць Германіі за прычыненны ёй страты Савецкай Беларусі, абгрунтавалася патрабаваанне заапацыі Беларускай ССР 1,5 мільярд даalaraў, што складала толькі дзясяткі процантаў страт, якія прычынілі рэспубліцы гітлераўцы ў выніку вайны і акупацыі.

Уся дзейнасць Беларускай ССР на міжнароднай арэне будучы і ажыццяўласца на падставе ленынска-сталінскай знешняй палітыкі Савецкага Саюза. Іна пакароўвасца на абарону міру супроць агрэсіі, на абарону дэмакратыі супроць рэакцыі і тэрора, на эканамічны і палітычны росквіт народаў супроць палітыкі заняволення народаў.

У вялікіх выпрабаваных Айчыннай вайны беларускі народ яшчэ глыбей усвадоміў, якім шчасцем для яго з'яўляецца тое, што яго рэспубліка ўваходзіць у склад магутнага Савецкага Саюза, што беларускі народ аб'яднаны ў братні саюз з вялікім рускім народам і іншымі народам нашай краіны. З іх дапамогаю Беларусь хутка залечыць раны вайны, не звяртаючыся за займамі да імпэрыяльных дзяржаў.

Усёды на тэрыторыі рэспублікі ідзе хуткае будаўніцтва. З руін устаюць нашы гарады. Хутка аднаўляецца прамысловасць. Аб тэмпах і маштабах работ на аднаўленні і развіццю гаспадаркі рэспублікі можна меркаваць на тым, што памер капіталаўкладанняў у пасляваеннай пінгодкі перавышае капіталаўкладання ў гаспадарку рэспублікі за тры перадавыя пінгодкі, узятыя разам. У 1950 годзе, у канцы пінгодкі, аб'ём прадукцыі Беларускай прамысловасці на 16 процантаў пераўзыдзе даваенны ўзровень. Дзсяткі тысяч перадавых рабочых рэспублікі ўжо выканалі свае пінгодковыя нормы.

Працоўны Беларусі шмат сіл аддалі аднаўленню раззруаных прадпрыемстваў. Ужо дзейнічаюць многія буйнейшыя электрастанцыі, заводы, фабрыкі. Бліжкі дапуску новым заводам-гігантам: трактарны, аўтамабільны, веласіпедны і інш.

Не адстае ад прамысловасці і сельская гаспадарка. За тры пасляваенныя гады пасеўныя плошчы даведзены да ўзроўня 1941 года.

Усёго гэтага беларускі народ змог дасягнуць дзякуючы таму, што яму на дапамогу прышла ўся Савецкая краіна. З усіх раёнаў ССР ішлі ў Беларусь ашалоны з прамысловым абсталяваннем, сельскагаспадарчымі машынамі, будаўнічымі матэрыяламі.

Ад беларускага народа спатрабілася велізарнае напружанне ўсіх сіл, каб аднавіць нармальнае жыццё на вызваленай зямлі. І ён ужо збірае вынікі сваіх намаганняў. Зноў, як да вайны, паўтара мільёна дзяцей наведваюць адноўленыя школы. Адкрыты ўсе вышэйшыя навуковыя ўстановы. Працуюць 12 тэатраў, адноўлена сетка медыцынскіх устаноў, — салатарыяў, бальніц, поліклінік, амбулаторыяў.

Дружба народаў з'явілася той вялікай сілай савецкага грамадства, якая дапамагла нашай рэспубліцы ў яе вялікай стваральнай працы. І «...пакуль гэта дружба існуе, народы нашай краіны будуюць вольнае і пераможнае. Нікто не страшны ім: ні ўнутраны, ні знешні вораг...» (І. Сталін).

Якуб КОЛАС

Савецкай Арміі пад новы, 1949 год

На свеце спакою няма:

Выпоўзвае гад з небасіроба,

І сынае спрут цвёрдалобы,

Апостал крыўі і ярма.

Падпалычыні новай вайны,

Злавесныя цені-пачвары

Употаі рыхтуюць панары,

Народам куюць найданы.

Не міл ім савецкі размах,

Што гніль іх старую змятае,

Ды ўсё-ж наша праўда святлае,

Узнём над светам свой сцяг.

Змаха-жа іх марны, пусты:

Прад цёмнаю сілаю злою

Стаіш непарушнай скалою,

Савецкая Армія, ты!

Ад сэрца ўсяго, ад душы

Вітаю цябе з Новым Годам!

На шчасце, на радасць народам

Ахоўвай-жа іх рубяжы.

Піліп ПЕСТРАК

Слаўлю край свой родны

Мінулі гады...

Перавалы

Даўно за плячыма;

Пазнікалі, яны дым,

Усе навалы,

Што днём, начамі

Наляталі на дом,

На зямлю

І на песню,

Садзіліся люта

На ўсё,

Што я сэрцам любію,

Што з няволі цямырнай раскута.

Па дарогах зямлі

Я праіду, верны сын,

Шляхам роднага краю

І ў народы сямі

Я рэспубліку

Песняй страчаю,

Што прышла

Ад паццюнных баюта.

Ад лясцоў

Партызанскіх, магутных,

Ад матчыных

Слэбных журбот,

Ад песень народа панутных.

Слаўся дзень той і час

Большазейнай

Душы палыкненне,

Калі ў гоме для нас

Яны сонцам

Прышло вызваленне!

Слава бурным гадам

У сэрцы з Леніным прайдзінем

Хвалі! Слава заўтрашнім дням,

Што віднеюцца

У росніце далаў!

Жадаем новых поспехаў

Ад імя тэатральнай грамадскасі Масквы горача вітаем герачіны беларускі народ з трынацігоддзем яго Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі.

Вынікі шляху, пройдзенага братнім беларускім народам пад кіраўніцтвам вялікай партыі Леніна—Сталіна ў барацьбе за росквіт пазвага сацыялістычнага жыцця на беларускай зямлі, — велічны. Савецкая Беларусь паспяхова залечыла раны, нанесеныя ёй фашысцкім звар'ём у гады апошняй сусветнай вайны.

Пас. дзёноў савецкага тэатра, асабліва радуюць дасягненні Беларусі ў развіцці сваёй нацыянальнай сацыялістычнай культуры, свайго выдатнага нацыянальнага мастацтва.

Старшыня Савета Усерасійскага Тэатральнага таварыства, народная артыстка ССР, лаўрэат Сталінскай прэміі А. А. ЯБЛАЧКІНА,
Намеснік Старшыні Савета Усерасійскага Тэатральнага таварыства
А. В. ПАНРОУСКІ,
Намеснік Старшыні Савета Усерасійскага Тэатральнага таварыства
З. Г. ДАЛЬЦАЎ.

Свяшчэнная дружба

Савецкія пісьменнікі Грузіі разам з усім грузінікам народам горача вітаюць і вірашуць герачіны народ Савецкай Беларусі ў дзень слаўнага трынацігоддзя. Сталінская непарушная дружба назаўсёды аблізала беларускі і грузінікі народы. Загаравалая ў агні Вялікай Айчыннай вайны, гэта свяшчэнная дружба стала яшчэ мацнейшай, яшчэ цяснейшай.

Грузінікі паэты ў сваіх верхах і пазам апываюць слаўныя поспехі беларускага народа. Пісьменнікі і паэты Беларусі шчыра палюбілі саюзнаму Грузію. Высока цыняць, ведаюць і любяць у Грузіі творы Янкі Купалы, у тым ліку яго вершы, прысвечаныя Савецкай Грузіі. Больш цясняць, палымнае любіць ў гэтых верхах!

Высока ашана грузінікі грамадскасп працу паэтэс Агнішвет, якая пераклала на беларускую мову вядомага грузініскага паэта Георгія Леанідзе «Сталін».

Грузінікі паэты і празаікі, якім напачаткі з'явілася пачынаць у Беларусі, ніколі не

Савецкая Беларусь стала краінай шпучай навуковай і мастацкай дзейнасці, выдатных творчых перамог на карысць свайго і ўсіх братніх народаў Саюза ССР. Старэйшы беларускі тэатр імя народнага паэта Беларусі Янкі Купалы і пайлешны майстры гэтага тэатра з'яўляюцца ўпрыгожаннем усяго савецкага тэатральнага мастацтва.

Ад усёй душы жадаем беларускаму народу новых поспехаў на ўсіх галінах гаспадарчага і культурнага будаўніцтва, дасягненнях басікучых дасягненніў у развіцці навуцы і мастацтва, нахвэнных басімарэчыні ідэямі Леніна—Сталіна.

Старшыня Савета Усерасійскага Тэатральнага таварыства, народная артыстка ССР, лаўрэат Сталінскай прэміі А. А. ЯБЛАЧКІНА,
Намеснік Старшыні Савета Усерасійскага Тэатральнага таварыства
А. В. ПАНРОУСКІ,
Намеснік Старшыні Савета Усерасійскага Тэатральнага таварыства
З. Г. ДАЛЬЦАЎ.

Творчае брацтва

І зараз, у дні светлага юбілею, мне хочацца жадаць устаўшаў з поспелу і руін Савецкай Беларусі, каа нашы орэтыя творчы сунызі мацнелі і квітнелі яшчэ пшчыней, каа жыватворчы агонь нацыянальнай культуры народаў стай адыткам шырокіх працоўных мас савецкіх рэспублік.

Жадаю нашым сібрам і орэтам на мастацтве новых творчых дасягненніў і перамог на карысць сацыялістычнай дзічыны.

Хай жыве вільня Радзіскага Вілорусі!

Старшыня Праўлення Саюза савецкіх пісьменнікаў Грузіі, лаўрэат Сталінскай прэміі
Сімон ЧЫКАВАНІ.

Братняе прывітанне

З прыгожых берагоў Даўгавы, з сініх муроў Рыгі пасылаю маё найшчырэшае прывітанне мужнаму і прадавітаму братніму беларускаму народу ў дзень 30-годдзя яго дзяржаўнай незалежнасці.

Многія гістарычныя пшыхі і спежкі злучаюць нашы народы.

Агульнасць гістарычных шляхоў стварыла і тым справядчыны ўзаемныя сімпатыі між беларусамі і латышамі, што знапішы сваё найшчырэшае выаўленне ў жыцці і творчасці вялікага латышкага паэта Райніса, які шмога сардэчным і чутлым слоў прывітаў беларусам.

Вы святкуеце ўжо 30-годдзе сваёй свабоды і незалежнасці, свайго жыцця ў адзінай сямі братніх савецкіх народаў. Вы маеце вялікія дасягненні ў многіх галінах эканамікі, навуцы, культуры, нацыянальнай па форме і сацыялістычнай па змесце.

Мы робім толькі лінчы першыя крокі на шляхах сацыялістычнага будаўніцтва і таму многаму ад вас можам навучыцца.

Я глыбока перакананы ў тым, што абмен дасягненніў у галінах культурнага жыцця прывядзе да яшчэ больш глыбокай, больш сардэчнай дружбы між беларускім і латышскім народам.

У плане працы нашага Мастацкага тэатра на 1949 год уключана п'еса Янкі Купалы «Паўлінка», якую мы спадзімся паказаць латышкаму гледачу ў першай палове 1949 года і для правільнай інтэрпрэтацыі якой спадзімся атрымаць ад беларускіх тэатральных дзёноў каштўныя ўказанні і парады.

Мы, шчаслівыя людзі Сталінскай эпохі, жывем адзінай, цудоўнай, дружнай, вялікай сям'ёй. Ваша свята—гэта і наша свята. І ў той час, калі над Мінскам засвеціцца святочныя агні 30-годдзя, сэрца латышкага народа, як і сэрца беларускага народа, напоўніцца невычарпальным пачуццём гарачай і шчырай падачы нашаму агульнаму вызваліцелю і правядару—вялікаму Сталіну.

З. СМІЛГІС,
мастацін кіраўнік Мастацкага тэатра Латвійскай ССР, народны артыст ССР, лаўрэат Сталінскай прэміі.

Тэрэнь МАСЭНКА

Там я праходзіў зімою,
Там я быў у палях,
Наба шчыло нада мною,
Як у херсонскіх стэпах.

Любы мне землі радзімы
Радасным спевам сваім,
Матай з'яднаны радзінай,
Сонцам загрэты адным.

Сястра, мы з табой ўдзімалі
Кастрычніка сурмы на бой,
Мы шчасце сваё будавалі
Братняе дружнай сям'ёй.

РОДНАЯ СЯСТРЫ

І ты зацвіла, заспявала,
Чулі мы спеў салаўя.
У голасе Янкі Купалы —
Доля і слава твая.

Слова тваё празвінела
Водгукам грозных бабў
Пра капітана Гастэла,
Пра беларускіх сыноў.

Слава аб днях венапомных
Ходзіць на мовах усіх
Пра лясарубаў няўтомных,
Пра партызанаў тваіх.

Сэрца сваё маладое
Душым нашчадкам дала.
Імя тваё залатое
Славіць Савету зямля.

Поступ наш муны ўзрастае
У сталінскім гордым страю.
Шчыра Украіна вітае
Сілу і славу тваю!

Пераклад з украінскай мовы
Р. НАХАЯ.

3 Новым годам, родная краіна!

У 1949!

Незвычайны дзень

Першае студзеня 1949 года — зусім незвычайны дзень для беларускага народа. Трыццаць год беларускі народ мае сваю дзяржаўнасць, сваю мову, свае тэатры, сваю акадэмію, свае песні, свой універсітэт, свае школы.

Камуністычную партыю, савецкую дзяржаву, вялікага Сталіна славіць у песнях беларускі народ за гэтыя шчасце.

Гадавіну трыццацігоддзя БССР мы, работнікі мастацтва Беларусі, адзначаем сваімі лепшымі спектаклямі, спецыяльна падрыхтаванымі святковымі канцэртамі, канцэртна-дасягненні беларускай савецкай музыкі. У святковым дэкадзе спектакляў тэатры рэспублікі пазнаёміць нашых гасцей — прадстаўнікоў братніх рэспублік Вялікага Саюза з мастацтвам беларускага народа, які вырас пад сонцам Сталінскай Канстытуцыі.

У новым, 1949 годзе асабіста я, акрамя ўключаных у дэкаду спектакляў — «Шкава дама», «Бастуць Каліноўскі», «Барман» — прыступаю да работы над партыямі Канчакоўным («Князь Ігар»), Салохі («Чаравічкі»), Любошы («Царская нявеста») і Алясі ў аднайменнай оперы Я. Цітовіча, наава ім перапрацаванай.

Л. АЛЕКСАНДРОўСКАЯ,
народная артыстка ССРСР, лаўрэат Сталінскай прэміі.

З ПЕСНЯЙ

Я прыехала ў Мінск з палескай моладзю на агляд самадзейнасці. Кажуць, што працую я лепш, чым сьпяваю, але я спадзяюся, што ў новым годзе буду сьпяваць не горш, чым працую.

Усім жадаю ў гэтым годзе працаваць з шчаснай песняй аб нашай Радзіме.

Е. КУХАРВА,
Герой Соцыялістычнай Працы.

Хочацца сьпяваць

Доўга я сьпяваю ўжо. І чым больш жыву, тым яшчэ больш сьпяваць хочацца. Новы год я ўсталяю новымі песнямі, што рыхтую зараз са сваім хорам.

Жадаю, каб мяне падтрымалі сотні новых хораў і тады нашы песні будуць гукаць яшчэ мацней.

Т. ЛАПАЦІНА,
кіраўнік Азярышчанскага калгаснага хора.

Шчаслівы год

Вялікі і радасныя натунці перажыў я ў мінулым годзе.

Партыя і ўрад высока ацанілі маю творчую працу. У 1948 годзе мне было прысвоена высокае званне лаўрэата Сталінскай прэміі за вобраз К. Заслонава ў спектаклі «Канстанцін Заслонаў». У мінулым годзе я меў шчасце выступаць на сцэне лепшага ў свеце Мастацкага Акадэмічнага тэатра ў часе гастролу тэатра ім Я. Пушкіна ў Маскве. Ужо адно адчуванне, што калектыву нашага тэатра выступае ў сталіцы Савецкай Радзімы, напалняла сэрца шчасцем творчасці. Я прыкаў усе свае сілы, каб

апраўдаць той шчыры і цёплы прыём, які аказала нам Масква.

Вярнуўся я з Масквы з вялікім жаданнем тварыць яшчэ лепш і больш.

У пачатку новага года я выступаю ў спектаклі «Гэта было ў Мінску» А. Буцэра ў ролі кіраўніка мінскага партыйнага падполля. Хачу стварыць вобраз сапраўднага большыцка-арганізатара партызанска-барачыбы ў гады фашысцкай акупацыі Мінска.

Хачу адзначыць 1949 год яшчэ большымі творчымі песпехамі.

Б. ПЛАТОНАУ,
народны артыст ССРСР, лаўрэат Сталінскай прэміі.

Спявае ўвесь народ

Любяць песні ў баранавіцкіх калгасах і вёсках. Нашаму Падлескаму хору сёння адгукаліся ва ўсіх кутках вобласці дзесяткі новых хораў.

У дні святкавання чацвёртай гадавіны вызвалення БССР ад намецкіх акупантаў я кіраваў двухтысячнай арміяй баранавіцкіх

спевакоў. У дні пятай гадавіны вызвалення Беларусі мяркую вывесці на сцэну песні яшчэ большую колькасць хармстаў.

Якое шчасце сьпяваць такіх грмадой!

Г. ЦІТОВІЧ,
кіраўнік сямнаццаці хора вёскі Вялікае Падлесся.

За вамі слова

У новым, 1949 год я ўступлю са сваім заветным жаданнем: сыграць поўнаценны вобраз савецкай жанчыны-барачыбіты ў гады Вялікай Айчыннай вайны і актыўнага будаўніца ў гады пасляваеннага аднаўлення.

Хочацца пажадаць нашым драматургам

патрыяі і плённай працы ў новым годзе над вобразам савецкай жанчыны, які вельмі мала яшчэ прадстаўлены на нашай сцэне.

Таварышы драматургі, за вамі слова!

А. АБУХОВІЧ,
народная артыстка рэспублікі.

Любімы вобраз

У новым годзе я вяртаюся да свайго любімага вобраза. Буду працягваць работу над вобразам Вялікага правядора рэвалюцыі В. І. Леніна, якую я пачаў дзесяць год назад у спектаклях «Чалавек з ружжом» і «Крамлёўскія куранты». Гэтая работа паміраеца ў новай п'есе Пятра Глебі

«Святога Усходу», прысвечанай ўтварэнню Беларускай савецкай рэспублікі і першым дням барачыбы за новы, камуністычны свет.

П. МАЛЧАНАУ,
народны артыст ССРСР, лаўрэат Сталінскай прэміі.

Мая мара

За мінулы год мне пашчасліва стварыць на сцэне тэатра ім Я. Пушкіна два вобразы савецкіх людзей — кампазітара Гудовіча ў спектаклі «З народа» К. Крапіны і майстра-вынаходцу ў спектаклі «Маскоўскі характар» А. Сафронава.

І ў новым годзе я мару стварыць вобраз савецкіх людзей, у першую чаргу героя большыцка, які аддае ўсе свае сілы і веды справе камунізма.

З гэтай марай уступаю я ў новым год.

У. УЛАДАМІРСКІ,
народны артыст рэспублікі.

Сяброўскі шарж мастака С. Раманава.

Напярэдадні вялікага свята мы заглянулі ў гэты слаўны і багаты калгас. Усе творчыя брыгады і званні спыніліся закончыць сваю працу, каб рапартаваць дарагой Радзіме аб сваіх песпехках.

Яноў Нолас значна герасмыкану свае творчыя планы, зрабіў усе справы і цярпелі сустрэцца са сваімі героямі і чытачамі. Тут многа нашых старых знаёмых: Сымон Музыжа, Лабановіч, Сцяпан Барута і многія многія іншыя. Яны рады песпехам свайго паэта.

Пятрусь Броўка з вялікім партфелем, у якім ліжач яго новыя пазмы і вершы, а таксама пратанолы дваццаці імяні, ідзе з «Роднага дама» да «Роднага хаты», каб адтуль аглядаць «Родныя берэгі», на якіх

так буйна красуе наша літаратура.

А Пятро Глеба сляжацца на сустрэчу са сваімі чытачамі, з якімі ён не бачыўся некалькі год. Паэту азрае шлях «Святога Усходу».

Павел Навалёў, нястомны дзюль Праўдзіна, раздае наарады на працу, згодна творчых заяваў. Віталію Вольскаму, пасля плённага супрацоўніцтва з зубрамі і бабрамі, цяпер лягла новая дарога — «У жлобінскае падполле».

Брыгада ірытыкаў — Клімовіч, Кучар, Шарахоўскі і Карпаў — на чад сілала ірытычную зброю і накіравалася на пачобны заробкі: хто ў прозу, а хто ў драматургію.

Брыгаду ірытыкаў сустраў Піліп Пестран, які сам нядаўна прыкаў руку да іры-

тытні. Таму дзюльні сваіх пазом яму здаліся падазронамі, і Пестран кногазначна сказыў ім: «Сустрэнемся на барынадах».

Анатоль Астрына, наадварот, узрадаваўся, што ірытыкі ідуць і яго абмінаюць, і горача з ім вітаюць: «Добры дзень!»

Надрат Крапіва, які ўзвёўся, «З народа». Багатыроў, Ціноці і Падзаварыў ірытыку звыліны, што ў такога выдатнага кампазітара, як Гудовіч, не зусім выдатная музыка. З другой лонны пліня сочыць за спектаклем тры тэатральныя дзюльні: антор Рахленка, рэжысёр Рахленка і драматург Рахленка. Галава Рахленка-драматурга сумна схілілася над рукамісма...

На граніцы нясуць варту «Нёманскія казані»: Янка Брыль, знаўца міжнародных

Браіна развіталася са старым, 1948 годам.

Народ цёпла праводзіў яго ў Гісторыю, бо ў кожнага чалавека ён пакінуў у сэрцы светлае пачуццё ўдзячнасці і незаслужнай любові.

З усіх пасляваенных год 1948-мы былі самымі працавіты і плённымі. Рыхтуючы гардачную сустрэчу радаснаму юбілею рэспублікі, беларускі народ азнаменаваў мінулы год пудоўнымі песпехамі. Тысячы лепных стаханавіцаў заводаў і калгасных палёў сустракалі ўчора не сорак дзевят, а пяцьдзесят першы і нзават пяцьдзесят другі год.

У жыцці савецкіх людзей яшчэ ёсць два гады: календарны і працоўны. 365 дзён календарнага года нельга ні падоўжыць, ні скараціць. 365 дзён працоўнага года аказалася магчымым скараціць у два-тры і нават чатыры разы. У нас ужо німала наватараў працы, якія на адзін — два гады перагналі пяцігадовае план.

Так савецкі чалавек перамагае час і ўстаўляе цену часу.

Творы беларускай літаратуры і мастацтва таксама шмат зрабілі за мінулы год. Толькі адзін пералік зрэбленага складае ўнушальную колькасць твораў літаратуры, жывапісу, музыкі. Праўда, нельга сказаць, што гэтая колькасць раўняецца галавой норме нашых пісьменнікаў, мастакоў, кампазітараў. І наўрад ці можна вымагчы і «гадавую норму» толькі колькасцю напісанага.

Тым не менш кожны працоўнік літаратуры і мастацтва меў свой гадавы план, які быў зацверджаны яго ўласным сумленнем і патрыятычным абавязкам перад сваім народам. І сёння з радасцю можна адзначыць, што большасць нашых пісьменнікаў, мастакоў, кампазітараў з часці выкавала свой гадавы план.

За мінулы год у нас з'явіліся добрыя паэмы, вершы, апавесці, мемуарныя творы, з'явіліся таленавітыя творы жывапісу, скульптуры, музыкі, добрыя спектаклі і аўторскія ўдачы. Старэйшыя майстры памалодзелі ў сваёй творчасці, маладзейшыя пасталелі, а ўсе разам прайшлі ідэйную і творчую загартоўку, імкнучыся зрабіць сваю творчасць партыйнай, метаакіравадай. Яны напружана прапанаі, дасягаі пэўнай творчай мэты і з радасным пачуццём, якое бымае ў чалавека пасля вялікай закончанай працы, развіталіся са старым годам.

1948 год быў асабівым у жыцці беларускага народа. Ён быў апошнім годам 30-гадовага шляху Беларускай савецкай

рэспублікі. І кожнаму хацелася прыйсці да светлай юбілейнай даты, якая шчасліва супала з Новым годам, з пэўным паларункам сваёй роднай дзяржаве. Гэтай свашчэннай прагай былі ахоплены ўсе — ад калгасніка да акадэміка. І літаратура, і мастацтва адным поступам ішлі з народам.

У магучым руху да 30-годдзя нашых дзюльці літаратуры і мастацтва асабіла адчувалі сувязь з народам, дапамогу партыі, якая выраўнівала і напалняла іх радз новымі сіламі.

Радасна адчуваць, што наша літаратура, наша мастацтва ўступілі ў новы 1949 год у добра зладжаным страю, адным крокам у руху савецкага народа да камунізма.

І вельмі важна не страціць у новым годзе ўзяты тэм, пачуццё лонка з народам, сваёй адказнасці перад ім.

Перадавыя людзі рабочага класа і калгаснага с'ялянства Беларусі перагналі новы, 1949 год. Сваімі справамі яны жылі ўжо ў другой пасляваеннай пачігоддзі.

Перадавыя людзі літаратуры і мастацтва Беларусі яшчэ не навучыліся перагнаць час. У нас бадай, няма твораў, якія сваямі ідэямі і вобразамі жылі-б у 1951—52 г. г. Часцей за ўсё вобразы нашых пісьменнікаў жывуць мінулым, мала — сёнешнім і яшчэ менш — будучым жыццём. А чытачу хочацца бачыць у творах не толькі іго сёнешняга, а і заўтрашняга дзень, бо ўсёй сваёй дзюльнасцю, усім жыццём сваім ён раўняецца на будучае.

Вось чаму ў новым, 1949 годзе хацелася-б адчуваць у нашай літаратуры і мастацтве сілу творчых пошукаў, смелае ўтаржэнне мастацкіх вобразаў коп у педалькае будучае нашага пудоўнага сацыялістычнага жыцця. Гэта зусім не азначае, што трэба выдумляць людзей будучага, выдумляць самую будучыню. Не трэба выдумляць, бо яна ўжо ёсць, можа часам у непрыкметных парастках новага, а часцей за ўсё гэта новае ўжо вельмі прыкметна і цяжка яго не заўважыць.

У рэспубліцы электрыфікуецца калгасная вёска. Няхай яшчэ ў нас не так багата, як-бы хацелася, электрыфікаваных калгасаў, але ў 1949 годзе іх будзе непараўнальна больш.

І хочацца верыць, што ў пазмах, апавесках, апавяданнях, п'есах і вершах, у карцінах жывапісу мы ўбачым не толькі электрычную лампачку, а і тыя рэвалюцыйныя пераўтварэнні ў працы і быту беларускага калгасніка, які прыносіць з са-

бой у вёску электрычная энергія.

У новым годзе беларускі народ яшчэ больш інтэнсіўна будзе ажыццяўляць стаўлінскую праграму асушкі балот.

Хочацца верыць, што ў творах літаратуры і мастацтва мы ўбачым у новым годзе не толькі новы пейзаж ператворанай сацыялістычнай працы прыроды, а і саміх ператваральнікаў. Певыпадкова, што Герой Соцыялістычнай Працы Беларусі выраслі на Палессі. Сваіх песпехаў яны дамагліся іменна на асушаных балотах.

А які велічыны размах набывае асушка палескіх балот! Колькі там расце будучых Герояў Соцыялістычнай Працы!

У мінулым годзе наша літаратура выйшла на подступы тэмы індустрыяльнага будаўніцтва ў рэспубліцы. Зрэблена першая паярэнная разведка.

Хочацца думаць, што ў новым годзе наша літаратура зробіць нарэшце смелае і глыбокае ўтаржэнне ў гэтую тэму і раскрыве перад чытачом не невычарпальны залатыя пэтры.

У 1948 годзе герой савецкага часу зрабіў няслучайную спробу ўзняцца на падмошці сёння беларускіх тэатраў.

Хочацца спадзявацца, што новы год будзе пераломным і ў беларускай драматургіі. Савецкі чалавек стане поўнапраўным гаспадаром сцэны і будзе жыць адзінымі думкамі і пачуццямі са сваім глядачом.

Было пэўнае адчуванне за стап беларускага кіно-мастацтва. Сваім адставаннем яно парушала ў некаторай меры творчы строй фронту ўсіх відаў мастацтва.

Трэба чакаць, што ў новым годзе і кінематаграфія БССР выраўняе лінію адзінага з усім мастацтвам поступу.

З вялікімі спадзяваннямі ўступілі мы ў наш новы, 1949 год. І спраўдзяцца яны, бо ўсё наша жыццё з кожным новым годам набывае настрымны, неперааодным разгон уперад да новых вышынь.

У канцы кожнага года мы аглядаемся на пройдзены шлях і адзіўляемся таму, як вырасла наша Радзіма.

Беларускі народ рады песпехам сваёй літаратуры і мастацтва. Новы год прышлесе нам яшчэ большыя песпехі.

Трэба думаць, што ў канцы 1949 года ў нас непараўнальна больш будзе добрых раманаў, пазам, п'ес, спектакляў, карцін і скульптур. Трэба толькі не страціць адчування лонка свайго народа, які імклівым поступам з года ў год ідзе ўперад пад сцягам партыі Леніна — Сталіна.

К. ГУБАРЗВІЧ.